

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԿՈՄԻՏԵ
ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԵՎ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԲՈՂՈՔԱՐԿՄԱՆ
ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ**

ՈՐՈՇՈՒՄ N 44/36

ք.Երևան

09 հունիսի 2023թ.

Հայաստանի Հանրապետության պետական եկամուտների կոմիտեի հարկային և մաքսային մարմինների բողոքարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև՝ Հանձնաժողով), քննության առնելով 2022թ միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտի իրացման շրջանառության վերաբերյալ հաշվետվություն ներկայացնելու և 2023թ միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ Ա/Ձ Վալտեր Զուլհալյանի (ՀՎՀՀ 43013315), Ա/Ձ Օլեգ Առուշանյանի (ՀՎՀՀ 43091037), Ա/Ձ Սամվել Մելիքսեթյանի (ՀՎՀՀ 43055895) և Ա/Ձ Լարվենտ Հակոբյանի (ՀՎՀՀ 26571158) լիազորված անձ Արմենուհի Գևորգի Հովհաննիսյանի դիմում-բողոքը՝

ՊԱՐԶԵՑ

1. Բողոքարկման առարկան, դիմում-բողոքով բերված փաստարկները և ներկայացված պահանջները

Ա/Ձ Վալտեր Զուլհալյանի (ՀՎՀՀ 43013315), Ա/Ձ Օլեգ Առուշանյանի (ՀՎՀՀ 43091037), Ա/Ձ Սամվել Մելիքսեթյանի (ՀՎՀՀ 43055895) և Ա/Ձ Լարվենտ Հակոբյանի (ՀՎՀՀ 26571158) լիազորված անձ Արմենուհի Գևորգի Հովհաննիսյանի (այսուհետ նաև՝ Բողոքաբեր) դիմում-բողոքում մասնավորապես նշված է, որ մինչև 2023թ-ի փետրվարի 1-ը չեն հանձնվել 2022թ-ի հաշվետվությունը՝ միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտի իրացման շրջանառության վերաբերյալ, ինչպես նաև բացառությամբ Ա/Ձ Լարվենտ Հակոբյանի (նա 2023 թվականին գտնվել է ժամանակավորապես դադարեցված կարգավիճակում), չի հանձնվել միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ հայտարարությունը:

Բաց թողումները կատարվել է բողոքաբերի մեղավորությամբ, քանի որ այդ ժամանակահատվածում մահացել է բողոքաբերի հայրը: Բողոքաբերը ծնողի կորուստը շատ ծանր է տարել , ինչպես նաև այդ նույն ժամանակահատվածում բողոքաբերի փոքրիկ դուստրը տարել է թոքաբորբ և հիվանդանոցում ստացել է երկարատև ստացիոնար բուժում: Բողոքաբերը ևս ունի առողջական խնդիր, որը առաջացել է 2022 թվականի դեկտեմբերի սկզբին՝ ատամի բուժման պատճառով ատամնաբույժի անփութության հետևանքով ձեռք է բերել հայմորիտ: Անտանելի գլխացավերի, պարանոցի, աչքերի և շնչառական խնդիրների պատճառով

հետազոտվել է «Հելթի Սմայլ Դենտ» կլինիկայում, որն էլ հաստատել է երկողմանի հայմորիտ: Այս ամենից հետո բողոքաբերը իվիճակի չի եղել կատարել իր պարտականությունները:

Բողոքաբերը գիտակցում է, որ ՀՀ գործող օրենսդրությամբ նախատեսված չէ այն թեկուզև հարգելի բաց թողնելու համար ուղղման հնարավորություն:

Վերոնշյալ անհատ ձեռնարկատերերը, բացառությամբ Ա/Ձ Լարվենտ Հակոբյանի, որի գործունեությունը դադարեցված է, փոքր ծավալով գործունեություն են իրականացնում և այդ դաշտից դուրս գործելու դեպքում կդադարեն գոյություն ունենալ:

Ելնելով վերոգրյալից բողոքաբերը խնդրում է թույլ տալ վերը նշված անհատ ձեռնարկատերերի համար ներկայացնել 2022թ-ի հաշվետվությունը՝ միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտի իրացման շրջանառության վերաբերյալ և Ա/Ձ Վալտեր Զուլհալյանի, Ա/Ձ Օլեգ Առուշանյանի, Ա/Ձ Սամվել Մելիքսեթյանի համար ներկայացնել միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ հայտարարությունները:

2. Դիմում-բողոքի քննության համար էական նշանակություն ունեցող փաստերը

Ա/Ձ Վալտեր Զուլհալյանը ՀՀ ԱՆ իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրում հաշվառվել է 01.09.2009թ.-ին (հաշվառման համար՝ 11.05077),

Ա/Ձ Օլեգ Առուշանյանը ՀՀ ԱՆ իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրում հաշվառվել է 02.12.2015թ.-ին (հաշվառման համար՝ 42.880728),

Ա/Ձ Սամվել Մելիքսեթյանը ՀՀ ԱՆ իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրում հաշվառվել է 29.08.2008թ.-ին (հաշվառման համար՝ 42.04587),

Ա/Ձ Լարվենտ Հակոբյանը ՀՀ ԱՆ իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրում հաշվառվել է 01.04.2021թ.-ին (հաշվառման համար՝ 282.1170657), գործունեությունը ժամանակավորապես դադարեցրել է 20.01.2022թ:

Ա/Ձ Վալտեր Զուլհալյանի, Ա/Ձ Օլեգ Առուշանյանի, Ա/Ձ Սամվել Մելիքսեթյանի և Ա/Ձ Լարվենտ Հակոբյանի լիազորված անձ Արմենուհի Գևորգի Հովհաննիսյանի կողմից սահմանված ժամկետում չի ներկայացվել 2022թ-ի միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտի իրացման շրջանառության վերաբերյալ հաշվետվությունը, ինչպես նաև Ա/Ձ Վալտեր Զուլհալյանի, Ա/Ձ Օլեգ Առուշանյանի, Ա/Ձ Սամվել Մելիքսեթյանի համար սահմանված ժամկետում չի ներկայացվել միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ հայտարարությունը, որի հետևանքով վերը նշված անհատ ձեռնարկատերերը ավտոմատ կերպով համարվել են ավելացված արժեքի հարկ վճարող:

Ա/Ձ Վալտեր Զուլհալյանի, Ա/Ձ Օլեգ Առուշանյանի, Ա/Ձ Սամվել Մելիքսեթյանի և Ա/Ձ Լարվենտ Հակոբյանի լիազորված անձ Արմենուհի Գևորգի Հովհաննիսյանի կողմից ՀՀ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների բողոքարկման հանձնաժողով դիմում-բողոք ներկայացվել է 19.05.2023թ.:

3. Բողոքարկման առարկային վերաբերվող իրավական կարգավորումներ և եզրահանգումներ

ՀՀ հարկային օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝

Հարկ վճարողը հարկային հաշվարկները հարկային մարմին է ներկայացնում հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո՝ օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ օրենքներով սահմանված ժամկետներում, բացառությամբ նույն հոդվածի 3-րդ և 4-րդ մասերով սահմանված դեպքերի,

ՀՀ հարկային օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 8-րդ մասի համաձայն՝ եթե հարկ վճարողը հարկային մարմին է ներկայացնում հարկային մարմնի հաստատած ձևով հայտարարություն՝

1) որևէ օրվանից սկսած՝ անորոշ ժամկետով գործունեությունը դադարեցնելու մասին, ապա հայտարարության մեջ նշված՝ գործունեությունը դադարեցնելու օրվանից (բայց ոչ շուտ, քան գործունեությունը դադարեցնելու մասին հայտարարության ներկայացման օրը) մինչև գործունեությունը վերսկսելու մասին հարկային մարմնի հաստատած ձևով ներկայացվող հայտարարության մեջ նշված՝ գործունեությունը վերսկսելու օրը (բայց ոչ շուտ, քան գործունեությունը վերսկսելու մասին հայտարարության ներկայացման օրը) ընկած ժամանակահատվածում ներառվող՝ որևէ հարկատեսակի կամ վճարի համար օրենսգրքով կամ վճարների վերաբերյալ օրենքներով սահմանված ամբողջական հաշվետու ժամանակաշրջանների համար հարկ վճարողը հարկային մարմին հարկային հաշվարկներ (այդ թվում՝ «գրոյական») չի ներկայացնում, բացառությամբ նույն հոդվածի 9-րդ մասով սահմանված հարկային հաշվարկների,

2) որևէ օրվանից սկսած՝ որոշակի ժամկետով գործունեությունը դադարեցնելու մասին, ապա հայտարարության մեջ նշված՝ գործունեությունը դադարեցնելու օրվանից (բայց ոչ շուտ, քան գործունեությունը դադարեցնելու մասին հայտարարության ներկայացման օրը) մինչև հայտարարության մեջ նշված՝ գործունեությունը վերսկսելու օրը ընկած ժամանակահատվածում ներառվող՝ որևէ հարկատեսակի կամ վճարի համար օրենսգրքով կամ վճարների վերաբերյալ օրենքներով սահմանված ամբողջական հաշվետու ժամանակաշրջանների համար հարկ վճարողը հարկային մարմին հարկային հաշվարկներ (այդ թվում՝ «գրոյական») չի ներկայացնում, բացառությամբ նույն հոդվածի 9-րդ մասով սահմանված հարկային հաշվարկների,

Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 10-րդ մասի համաձայն (01.06.2022թ.-ից գործող խմբագրությամբ)՝ բացառությամբ նույն հոդվածի 10.1-ին մասով սահմանված՝ հարկային պարտավորությունն ավելացնող և (կամ) հաշվանցվող (պակասեցվող) գումարը նվազեցնող հարկային հաշվարկների ներկայացման դեպքերի, հարկային հաշվարկներ չեն կարող ներկայացվել այն դեպքերում, երբ հարկային հաշվարկը վերաբերում է՝

1) այն հաշվետու ժամանակաշրջանին, որը տվյալ հարկատեսակի գծով արդեն ստուգվել է հարկային մարմնի (իսկ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում՝ հարկային հաշվարկները այլ

լիազոր մարմիններին ներկայացնելու դեպքում՝ այդ մարմնի) կողմից, բացառությամբ տրանսֆերային գնագոյացման հարկային հաշվարկների.

2) (կետն ուժը կորցրել է 23.03.22 ՀՕ-88-Ն)

3) այն հաշվետու ժամանակաշրջանին, որի վերջին օրվանից անցել է երեք տարի, իսկ տրանսֆերային գնագոյացման հաշվարկի դեպքում՝ հինգ տարի.

4) այն հաշվետու ժամանակաշրջանին, որը տվյալ հարկատեսակի գծով արդեն ուսումնասիրվել է հարկային մարմնի կողմից՝ Օրենսգրքի 349.1-ին հոդվածով սահմանված կարգով:

ՀՀ հարկային օրենսգրքի 56-րդ գլխով սահմանված են միկրոձեռնարկատիրության համակարգի վերաբերյալ դրույթները, այդ թվում՝ միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու համար անհրաժեշտ պայմանները:

Այսպես, ՀՀ հարկային օրենսգրքի 267-րդ հոդվածի՝

-1-ին մասի 1-ին կետին համապատասխան՝ նույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված պայմանը բավարարող ռեզիդենտ առևտրային կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը (բացառությամբ նույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դեպքերի) միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտներ են համարվում նույն մասով սահմանված դեպքերում և ժամկետներում, մասնավորապես՝ տվյալ հարկային տարվա հունվարի 1-ից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը (բացառությամբ Օրենսգրքի 254-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկային տարվա ընթացքում շրջանառության հարկ վճարող համարվելու կամ Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկային տարվա ընթացքում ԱԱՀ վճարող համարվելու դեպքերի), եթե հարկ վճարողը մինչև տվյալ հարկային տարվա փետրվարի 20-ը ներառյալ հարկային մարմին է ներկայացրել հարկային մարմնի հաստատած ձևով՝ միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ հայտարարություն:

- 3-րդ մասին համապատասխան՝ միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ կարող են համարվել այն ռեզիդենտ առևտրային կազմակերպությունը և անհատ ձեռնարկատերը, որոնց՝ նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառությունը չի գերազանցել 24 միլիոն դրամը, ինչպես նաև անհատ ձեռնարկատեր չհանդիսացող այն ֆիզիկական անձը, որի՝ նախորդ հարկային տարվա ընթացքում Օրենսգրքի բաղկացուցիչ մասը կազմող հավելված 3-ով սահմանված գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառությունը չի գերազանցել 24 միլիոն դրամը:

- 5-րդ մասով սահմանված են այն դեպքերը, երբ ռեզիդենտ առևտրային կազմակերպությունը և անհատ ձեռնարկատերը չեն կարող համարվել միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ, մասնավորապես՝ նույն մասի 1-4-րդ և 11-րդ կետերով սահմանված են գործունեության այն տեսակները, որոնց մասով կազմակերպությունը և անհատ ձեռնարկատերը չեն կարող համարվել միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ:

Վերոգրյալից հետևում է, որ ռեզիդենտ առևտրային կազմակերպությունը և անհատ ձեռնարկատերը կարող են համարվել միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ, եթե ապահովված լինեն միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու համար օրենսգրքով սահմանված բոլոր պայմանները:

Քննարկվող դեպքում Ա/Ձ Վալտեր Զուլհալյանի, Ա/Ձ Օլեգ Առուշանյանի, Ա/Ձ Սամվել Մելիքսեթյանի համար սահմանված ժամկետում չի ներկայացվել միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ հայտարարությունները, որի հետևանքով ավտոմատ կերպով համարվել են ավելացված արժեքի հարկ վճարող:

Տվյալ դեպքում որոշում կայացնելիս Հանձնաժողովը հարկ է համարում անդրադառնալ նաև թիվ ՎԴ/3138/05/20 գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 17.11.2022թ.-ի՝ օրինական ուժի մեջ մտած վճռով արտահայտած դիրքորոշմանը:

«Վերոգրյալով պայմանավորված՝ Վճռաբեկ դատարանն անհրաժեշտ է համարում անդրադառնալ այն իրավական հարցադրմանը, թե շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարությունը ներկայացնելու համար ՀՀ հարկային օրենսգրքի 254-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված ժամկետն արդյո՞ք ենթակա է վերականգնման:

Ընդ որում, վերոգրյալ իրավանորմով սահմանված ժամկետը Վճռաբեկ դատարանի գնահատմամբ ենթակա չէ վերականգնման հետևյալ պատճառաբանությամբ:

Ի տարբերություն դատավարական ժամկետների, որոնց գլխավոր առանձնահատկությունը կայանում է նրանում, որ դրանք սահմանում են կոնկրետ դատավարական գործողության իրականացման ժամանակահատվածը, չեն կարող ազդել նյութական վիճելի իրավահարաբերության բովանդակության, այդ թվում՝ դատավարության մասնակիցների միջև նյութաիրավական վեճի դրական կամ բացասական լուծման վրա, նյութաիրավական ժամկետները կարգավորում են օրենքով նախատեսված գործողությունը կատարելու կոնկրետ ժամկետ, որն ուղղակիորեն ազդեցություն ունի նյութական վիճելի իրավահարաբերության բովանդակության վրա: Միննույն ժամանակ, ի տարբերություն դատավարական ժամկետի, որը բաց թողնելու դեպքում օրենսդրորեն հնարավոր է այն վերականգնել՝ հարգելի հիմքերի առկայության պարագայում, նյութաիրավական ժամկետները վերականգնելու օրենսդրական հիմք առկա չէ:

Վճռաբեկ դատարանն արձանագրում է, որ շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարությունը ներկայացնելու ժամկետը սահմանված է ՀՀ հարկային օրենսգրքի 254-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով, այն համարվում է նյութաիրավական ժամկետ, որը բաց թողնելու դեպքում վրա է հասնում նույն օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով նախատեսված իրավական հետևանքը:

Վերոգրյալ իրավական դիրքորոշման հաշվառմամբ Վճռաբեկ դատարանը գտնում է, որ շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարությունը ներկայացնելու

համար ՀՀ հարկային օրենսգրքի 254-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված ժամկետը, հանդիսանալով նյութաիրավական ժամկետ, ենթակա չէ վերականգնման:»

Ելնելով վերը նշված իրավանորմերի դրույթներից և հիմք ընդունելով սույն որոշման 2-րդ կետում բերված փաստական տվյալները՝ Հանձնաժողովը գտնում է, որ Ա/Ձ Վալտեր Զուլհալյանի, Ա/Ձ Օլեգ Առուշանյանի, Ա/Ձ Սամվել Մելիքսեթյանի և Ա/Ձ Լարվենտ Հակոբյանի լիազորված անձ Արմենուի Գևորգի Հովհաննիսյանի դիմում-բողոքը ենթակա է մերժման:

4. Եզրափակիչ մաս

Ելնելով քննության արդյունքներից և ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքի 20-րդ բաժնով, «Մաքսային ծառայության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 37-րդ հոդվածով, Հայաստանի Հանրապետության պետական եկամուտների կոմիտեի հարկային և մաքսային մարմինների բողոքարկման հանձնաժողովը

ՈՐՈՇՈՒՄ Է՝

2022թ միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտի իրացման շրջանառության վերաբերյալ հաշվետվություն ներկայացնելու և 2023թ միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ Ա/Ձ Վալտեր Զուլհալյանի, Ա/Ձ Օլեգ Առուշանյանի, Ա/Ձ Սամվել Մելիքսեթյանի և Ա/Ձ Լարվենտ Հակոբյանի լիազորված անձ Արմենուի Գևորգի Հովհաննիսյանի դիմում-բողոքը մերժել:

Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում իրազեկելուն հաջորդող օրվանից:

Սույն որոշմանը չհամաձայնվելու դեպքում այն ուժի մեջ մտնելու օրվանից երկու ամսվա ընթացքում կարող է բողոքարկվել դատարան:

ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

6/12/2023

X 

ԿԱՐԵՆ ԹԱՄԱԶՅԱՆ

Signed by: TAMAZYAN KAREN 2612840184

ԿԱՐԵՆ ԹԱՄԱԶՅԱՆ